

Iktatószám

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy

614.85

Hely

Idő

"1914"

Személy

Helyszám

Szerző

Cím

A budapesti téglá.

Forrás:

Vállalkozók lapja

Bp.

(Hely)

1914

(Idő)

11/25

(Köt. v. füz.)

A budapesti téglá.

Az utóbbi időben sok szó esett a budapesti tégláról; e vitákra Czákó Adolf műegyetemi tanárnak „a téglafalazatok” szóló értekezése adott okot. A nevezett értekezésből kitűnik, hogy a kísérletekhez felhasznált téglák silányabbak voltak az új építésügyi szabályzat függelékében kívánt minőségénél. Emez értekezés hatása alatt dr. Erős Sándor bizottsági tag a székesfőváros tanácsához lapunkban is közreadott indítványt nyújtott be a budapesti téglagyártmányok vizsgálata dolgában.

De nemcsak a nevezett értekezésből tűnik ki az a tény, hogy a téglá aránylag silány, írja az „Építő Ipar”, hanem ha figyelemmel kísérjük azokat a vizsgálati eredményeket, melyeket igen nagy számmal foganatosítanak az állami anyagvizsgáló állomásokon, tapasztalni kell, hogy az nem véletlen eset, hanem nagyon is reális eredmény, kívált ha nem a gyár által beküldött, hanem tetszés szerint kiválasztott tégláról van szó. Kabdebó Gyulának a „Budapest új építő szabályzata” című cikkében mégis azt olvassuk, hogy a budapesti téglá a legjobbak közé tartozik a világon. Eme különböző ellentmondások közt lássuk a való tényállást.

A téglá minősége nem annyira a gyártástól, mint inkább a nyersanyag minőségétől függ. Valamennyi téglagyárunk berendezése tökéletes oly mértékig, hogy jó agyagból képesek jó téglát készíteni. Tehát minden gyár olyan téglát készít, amelyet csak a rendelkezésére álló agyagból készíteni lehetséges. Csak így magyarázható az a körülmény, hogy a buda-

pesti téglá átlagos szilárdsága újabban csekélyebb, mint volt csak 10 év előtt is. Ha egy 10 év előtti kimutatást végig lapozunk, erről meg kell győződünk; akkoriban a közönséges falazó téglák kockaszilárdsága (két fél téglá cementpép közbeiktatásával) 150 kg/cm² körül, de sokszor nagyobb is volt. Manapság az átlagos érték 100 kg/cm² körül van, de az ennél kisebb nem tartozik a ritkaság közé. A legjobb téglagyár is csak kevéssel tud jobbat készíteni 150 kg-osnál.

Az új építésügyi szabályzat, melynek első összeállítása már hét éves, régebbi kísérletek, de főleg külföldi példa alapján 150 kg/cm² szilárdságot követel a közönséges falazó téglától. Könnyű belátni, hogy Budapesten ennek alapján egyáltalában nem lehetne építeni, mert ezt a szilárdságot csak egyetlen gyár gyártmányainak közel 70% -a elégíti ki.

A 150 kg/cm² megkövetelt szilárdságról tehát nem mondhatni, hogy egy, vagyis a legjobb gyár érdekeit mozdítaná elő, mert hisz ha a hatóság szigorúan jár el, akkor ennek a gyárnak a tégláiból is oly tetemes mennyiséget volna kénytelen visszautasítani, hogy ezzel akár a bukás szélére is kergethetné. A szabályzatnak ez az intézkedése tehát lehetetlen állapotot teremtett volna, ha újabban, ahogy biztos forrásból értesülünk, a közönséges téglától megkövetelt szilárdságot a Fővárosi Közmunkák Tanácsa 150 helyett 100 kg/cm²-ben nem állapította volna meg. Ezt az intézkedést örömmel kell üdvözölnünk, mert lehetővé teszi az építkezést. A túlzott biztonság különben is fölösleges. A régi építésügyi szabályzat a téglára nem követel semmiféle szilárd-

ságot. Ha azonban vizsgálatra került a sor, általában a 100 kg/cm² ¹/₃ téglaszilárdságot vették alapul. Újabban azonban külföldön a téglát nem úgy vizsgálják, hogy három részre fűrészelik és a lapokat megcsiszolják, hanem úgy, hogy két részre vágják és portlandcementpéppel összeragasztják és a két nyomott lap is ugyancsak portlandcement-simitást kap. Hogy melyik mód a leghelyesebb, ezt megállapítani nem tartozik ide, csak megemlítjük, hogy Magyarországon még vélelges megállapodás nincs arra nézve, hogy melyik legyen a hivatalos vizsgáló mód; épp ezért jelenleg mind a két módon szokásos vizsgálni a téglát.

A rendelkezésre álló számtalan adat szerint kimondhatni, hogy az előbb említett, ugynevezett kockapróba szilárdsága kerek számban ²/₃-a az ¹/₃ darab szilárdságának; vagyis a 100 kg/cm² ⁴/₃ szilárdságu téglá kockaalakban körülbelül 66 kg. szilárdságu. Az új szabályzat életbe lépésének napjáig tehát ez a kívánt szilárdság. És most egyszerre 150 kg-ra akarták ezt a megszabott szilárdságot fokozni (az új szabályzat szerint t. i. a kockapróba lenne a hivatalos vizsgáló mód), ez tehát az eddig alkalmazott minőségnek 125%-kal való javítását jelenti.

Igaz ugyan, hogy régebben vastagabb falakkal volt szokás építeni, de ez csak szokás volt, mert a régi szabályzat is a közönséges téglafalakra 7—8 kg/cm² igénybe vételt enged meg, az új szabályzat pedig ezt a megengedhető igénybevételt nem változtatja. Az azonban tény, hogy a modern építkezés jobb minőségű téglát követel, ezért a 100 kg. úgy látszik, a leghelyesebb határ.

Megjegyzendő, hogy a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet is a 100 kg/cm^2 szilárdságot tartja szükségesnek.

Ha nagyobb biztosságot akarunk, azt csak az igénybe vételek kisebbitésével lehet elérni, mert a téglagyárak kézi téglával jelenleg Budapesten jobb eredményt nem tudnak produkálni.

Az igénybe vétel csökkentése azonban főlegesennek látszik, mert a mai $90\text{--}100 \text{ kg}$ -os téglából épült falak a gyakorlatban 8 kg/cm^2 igénybe vétellel megfelelőnek látszanak.

A jövőben előreláthatólag a székesfőváros úgy a saját, mint a magánépítkezésekre a téglát gyakran fogja megvizsgálni, azért különösen fontos, hogy a hatóság lehetetlent ne kívánjon.

A budapesti téglával dicsekednünk nem kell. Az a vád sem helytálló, amivel a Közmunkák Tanácsát illetik, hogy vastagabb falakat kíván, mint külföldön szokásos és ezáltal ok nélkül drágítja az építkezést. A külső főfallal minimális vastagságának 45 cm -ben való megállapítását klimatikus okok követelik; mert amit falban megtakarítunk, azt fűtőanyagban fizetjük meg. A hatóság szeme előtt pedig a közérdek lebeg. A falaknak két, illetőleg három emeletenkint való vastagítása egyáltalában nem kötelező, ha az igazolt igénybe vételek a megengedettnél kisebbek.